

D A N I C A .

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIV.

V Ljubljani 29. veljiga serpana 1861.

List 18.

Tolaž.

Potres široki svet zaziblje,
Nebó tamni oblakov trop.
In grom verši, vihar vse giblje,
Pred strelo pade hrast ko snop.
Pa mine spet nevihte sila,
Pokaže se nebeški zor.
Posije solčna luč premila,
Ki lepši še, ko pred, je skor.

O serce blago! ki zdihuješ,
Ki te britkost, nemir teži,
Ki malokdaj sladko miruješ,
Vse to pri tebi se godi. —
Te sklijo rane preboleče
Al težkih zgub, al pa krivic;
Te bije šiba zle nesreče,
Al glas lažnjivih govoric.

Glej, dolga suša vse opali,
De zvene cvét, zelenja ni,
Studenci teči so nehali.
Pojemlje tožno, kar živi.
Pa dež in rosa z neba pade,
Poživlja spet goré in plan;
Že lepša novi cvet livade,
Peresa viha piš hladna.

Odtegneno ti je veselje,
Le solze liti će okó;
Gojiš pravične svete želje,
Pa jih spolniti moč ne bo.
Kar ti nar dražjiga je bilo,
Ti vzal je svet, al vzela smert;
De radostno bi se počilo,
Ni veselje ti dom odpert.

Naliv je bistro reko skalil,
Razpel povodenj je čez breg,
Persti in kamnja v njo navalil,
Zapodil plahé ribe v beg.
Pa scisti se in v dnu pokaže
Globoko se nebeški žar:
Al solčna luč, al zvezdne straže,
In brez strahú veslá čolnar.

Celé presvitlo solnce večno
Na hip je skrilo svojo luč.
Obupa misel prenesrečno
Ponuja ti peklenski ključ.
Oh kam, oh kam se bodeš djalo?
Al res pomoči ni za té?
Al solnce bo še posijalo,
In grenko zginilo gorjé?

Od kraja deleč preč mornarju
Valovje morsko berž zdivja,
Ne vidi solnca, zvezd. — v viharju
Mu žuga smert, ga noč obdú:
Magnetna igla kaže čudna
Prezvesto mu polnočno stran.
Počije se mu roka trudna,
Ko pride miren, jasen dan.

Ne plasi se, o duša draga!
Le terdno stoj, de mine vse;
Odbila ura ti je blaga,
Pa kmali bo vernila se.
Ti si mornar, in igla čudna, —
Ki kaže ti nebeško stran,
Kjer se počije roka trudna, —
Je véra, z njo se stavi v bran.

Ne vstraši se, naj svet razsaja,
Ko strela šviga divja strast;
Suhotnim tlam došla iz raja
Nebeške mane bode slast.
Vihar zbeži, nebó se zjašni,
Gre suš požar, se zbistri vir:
So skušnje boji le začasni,
Sijal ti tú in tam bo mir!

A. Okiški.

Blagoslovila ali žegni malere katoliške Cerkve.

(Dalje.)

Posvečevanje kerstne vode.

Čimu se voda za sv. kerst posvečuje; ali ni dobra za to naturna voda?

Sv. kerst veljá tudi z natorno vodó; de se pa ta zakrament z večim spoštovanjem, svetostjo in pobožnostjo deli, sv. Cerkev že od naj starih časov kerstno vodo posvečuje. Sv. Bazilij v 4. stoletji to opravilo šteje med apostolske zapovedi.

Kdaj se kerstna voda posvečuje?

To se godi binkoštno in veliko saboto, ker so v prvih časih posebno ta dva dni slovesno kerševali. Sveti kerst je namreč zastavljen na vélike skrivnosti smerti in vstajenja Jezusa Kristusa (*), tedaj na Velikonoč in pa prihoda sv. Duha, to je, na Binkošti (**). Desiravno se torej skoz celo leto keršuje, se vendar kerstna voda ob imenovanih dnevih posvečuje, de se zveza unih skrivnost in praznikov s sv. kerstam bolj živo v spominu ohrani — Pri tem sv. opravilu naj si pričujoči mislijo, kakor de bi veliko ljudstva na sv. kerst čakalo, kakor je bilo nekdanje čase.

Kako se tedaj kerstna voda posvečuje?

Nar popred se berejo pred velikim altarjem prerokovanja ali branja iz stare zaveze, v kterih so zaznamnjane podobe in obljube sv. kersta, ki ga je Jezus v novi zavezi zapovedal. Potem gre duhoven k kerstnemu kamnu in pred njim križ in velikonočna sveča. Gredé poje iz 41. psalma prvo versto, rekoč: „Kakor koperni jelen po studencu, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog! Mojo dušo žeja po živim Bogu. Kdaj bom prišel in se prikazal pred Božjim obličjem?“ V tih besedah je zaznamnjano kopernenje po Bogu, ki se duša pri sv. kerstu ž njim sklene. Verne kristjane pa opominjajo, kako zvestó naj skerbé, de tisti, za ktere imajo kej skerbeti, hitro po svojim rojstvu dosežejo neprecenljivo milost sv. kersta. —

Nekoliko v strani od kerstniga kamna mašnik moli in prosi Boga, de bi se usmiljeno ozertl na pobožnost keršenikov, kteri želé sv. kersta, kakor jelen studenca, in de naj jim žeja sv. vere po skrivnosti sv. kersta dušo in telo posveti.

Nato mašnik stopi h kerstnemu kamnu in prične posvečevavne molitve (**). Pred vsim drugim Boga prosi, de bi On sam pri tolikih skrivnostih svoje dobrote pričujoč bil, in de bi poslal sv. Duha posinovljavca, dopolnit z Božjo močjo, kar njegovi slabi služabniki opravljajo.

V nasledjim prelepim in slovesnim predglasji, ki ga mašnik poje, naznanuje sv. Cerkev, kako se je v začetku stvarjenja Duh Božji nad vodami razprostiral, de je torej že takrat voda od sv. Duha posvečevavno moč spočela; de je Bog tudi v vesoljni potop bil podoba sv. kersta postavil, ker je voda bila storila konec pregreham in začetek čednostim. — Mašnik nekoliko prestane s petjem in razdeli vodo v podobo križa, to je, naredi križ v vodo. To je znamenje, de moč sv. kersta, ki v grehu rojene ljudi stori nedolžne in svete, teče s sv. križa, izhaja le edino iz Jezusoviga zasluženja. — Pri daljnim blagoslovljevanji se dotakne

*) Rim. 6, 3—6; Kol. 2, 12. **) Mat. 3, 11.; Mark. 1, 8.; Luk. 3, 16.; Dj. ap. 1, 5. ***) Posvečevanje kerstne vode je opravilo v podobah in mnogih zunanjih opravilih, niso tedaj tiste zunanje podobe in znamenja brez pomena, temveč vsako zunanje znamenje nekaj duhovniga pred oči stavi.

vode z dlanjô; to je znamenje, da bo odsihmal ta voda pod Božjo obrambo, in kakor se je nekdanj Božji Duh pri stvarjenji nad vodami razprostiral, tako se bo razprostiral s svojo gnado tudi nad tistimi, kateri sv. kerst prejmejo, in jih bo s svojo lučjo in močjo napolnoval.

Mašnik dalje poje blagoslovne molitve in naredi trikrat križ čez vodo, rekoč: „Blagoslovim te torej, ti stvar voda! pri živim † Bogu, pri pravim † Bogu, pri svetim † Bogu; pri Bogu, kateri te je v začetku z besedo ločil od suhiga, kteriga Duh se je nad teboj razprostiral. Tukaj mašnik vodo deli in jo kropi na štiri strani svetá. To pomeni: kakor se je voda v rajû v štiri potoke raztekala, tako se je vsim delam vesoljne zemlje sv. kersta vdeleževati, po besedah Kristusovih: „Pojdite po vsim svetu, oznanujte veselo oznanilo vsim ljudem in keršujte jih (Mat. 28, 19).

Zdaj mašnik prejenja peti in reče: „Ko pa mi te zapovedi spolnujmo“ (de namreč keršujemo), „ti vsigamogočni Bog, usmiljen z nami bodi, ti nas dobrotljivo navdajaj.“ Potem v podobo križa trikrat v vodo dihne, prosêč, da bi Bog s Svojimi lastnimi usti to prosto vodo blagoslovil, da kakor je dobra za telesno umivanje, bo tudi zmožna za dušno očiševanje. Navdih je znamenja, da po sv. kerstu Bog dá človeku dušno življenje, kakor je bil nekdanj po navdihnjenji dal človeku dušo in življenje; tudi, da človek prejme gnado sv. Duha, kakor je Kristus z navdihom podelil apostelnjam sv. Duha. — Iz ravno tega namena mašnik nadalje trikrat potopi velikonočno svečo v kerstno vodo in trikrat zmiraj bolj živo prosi: „Naj pride v ta studenec in vodo moč sv. Duha;“ in poslednjič pristavi: „in naj dá vsimu bistvu te vode moč preropenja. Velikonočna sveča je namreč podoba Kristusova, in to djanje kaže, da bo Kristus po gnadi sv. Duha kerstno vodo posvetil in ji moč dal, keršeniške grehov očiševati. Kakor se velikonočna sveča iz vode vzdigne, tako se vzdigne človek iz sv. kersta, očišen vse stare gnjusobe, ves preropen, čist, nedolžin in ves prijetin Bogú. —

Potem se pričujoči verni pokropé z blagoslovljeno kerstno vodo, ker zdaj se še smé z njo kropiti, tudi je pripušeno je domú seboj vzeti; ne pa več potlej, ko je s sv. oljem zmešana. Pri tem pokropljanju se je vernim spomniti posvečenja in očiševanja, ki so ga bili pri sv. kerstu prejeli, in obljube, ki so jo bili takrat storili. — Poslednjič vlije mašnik še posamezno sv. olja, potem posamezno sv. krizme, in potlej obojiga skupaj v kerstno vodo, zmeša sv. olji z vodó in ju z roko na vse strani kerstne vode razpólje. Sv. olje in sv. krizma ste podoba sv. Duha, in tukaj to djanje naznanuje, s kako obilnim bogastvom gnád sv. Duha je kerstna voda prenapolnjena, in se jih vdeležujejo vsi tisti, kateri so tako srečni, da jim kerstna voda teče na glavo. Kakor se namreč sv. olje in krizma v vodo vlije, tako lije gnada sv. Duha v keršencovo dušo in ga napolni ob euim s tremi Božjimi čednostmi, z vero, upanjem in ljubeznijo. (Zato so dostikrat otroci tako ljubeznjivi, tako polni veselja do Boga in svetih nedolžnih reči, ako niso precej v otročnosti v družini popačeni, od staršev okleti, od zapeljivcov pohujšani).

Čimur se potem pojó litanije vsih Svetnikov?

To navado ima katoliška Cerkev pri vsih imenitnih opravilih, kakor na pr. kadar mašnike ali škofe posvečuje itd. Pri toliko reznim opravilu, kakor je sv. kerst in priprave k njemu, sami ne premoremo kej, torej kličemo v litanijah vsih svetnikov zmagovavno cerkev na pomoč, da bi bili tolikanj zanesljivši uslišani, da bi vsi ljudje dosegli v veliki obilnosti gnado sv. Duha po sv. kerstu, posebno pa novokeršenci. — Ko se litanije molijo ali pojejo, mašnik na obrazu leži pred altarjem, s čimur se priserčnost in pobožnost na

znanje daje, s katero v ti tako tehtni reči katoliška Cerkev s svetniki sklenjena k Bogu moli. Ko se mašnik na obraz na zemljo verže in zopet vstane, je tudi lepa podoba, kako tisti, ki so ležali v grehah pokopani, s sv. kerstam kakor nove stvari vstanejo k življenju gnade in zveličanja. Torej se prav lepo zлага, da mašnik ravno takrat, ko kliče: Peccatores: Te rogamus, audi nos (mi grešniki — Te prosimo, vliši nas), pri ti pričú kviško vstane, kakor se tudi človek v grehu hitro iz njega vzdigne, ko v Boga kliče, ali pa drugi namesti njega, če se sam še ne zavé, in je keršen. (Dal. nasled.)

Za duhovsko službo.

(Sklep duhovnih pogovorov v lavant. škofii.)

II. Im Besondern in der Missa privata.

1. Vom Anfange bis zum Offertorium. Es ist ein Fehler, wenn der Ministrant das Buch aufschlägt, — wenn man vor dem Absteigen zum Staffeigelbet eine Pause in der Mitte des Altares macht, wenn man beim Confiteor nicht die Inclination profundissima, beim Deus, tu conversus nicht die Inclination media macht, — wenn man während der Schlussformel der einen Oration schon die fernere sucht, statt bis zu den Worten: per omnia saecula junctis manibus gegen das Kreuz verneigt zu bleiben, den Altar oder das Buch nur zum Scheine küsst, oder das Gloria und Credo zu stille betet.

2. Es ist ein Fehler, beim Offertorium allzuwenig Wein zu nehmen, — beim Offeriren die Augen nicht zu erheben, — die Ceremonien beim Sursum corda und Gratias agamus nicht genau zu machen; im Canon bei dem Papste die Zahl beizusetzen, oder das Haupt nicht zu verneigen.

3. Bei der Consecration ist es fehlerhaft, vorher eine Pause zu machen, zu hastig das Knie zu beugen, die heil. Hostie höher zu heben, als dass die Pulse bis an die Augen reichen, den Kelch vor der zweiten Genueflexion abzudecken, mit den Augen nicht ehrerbietig nachzuschauen, oder den consecrirten Kelch etwa auf den Kopf zu stellen.

4. Nach der Consecration ist ein Fehler, das Memento mort. zu kurz oder zu lang zu machen, — mehr als die Worte Nobis quoque peccatoribus laut zu beten, — mit der h. Hostie über den Kelch keine förmliche Kreuze, sondern nur Kreise zu bilden, — das Amen nach dem Pater noster, und das Libera nos laut zu sprechen.

5. Bei der Communion ist es fehlerhaft, den Leib auf die Epistelseite zu neigen, — bei dem Aufsammeln der Partikeln zu lange zu verweilen, — die Ablution nicht am gleichen Wege wie das heil. Blut zu nehmen, — endlich das Corporale nicht mit dem vordern Theile nach einwärts zusammen zu legen. Ein vorzüglicher Fehler ist es, während des Hin- und Hergehens am Altare zu beten, wenn solches die Rubriken nicht ausdrücklich vorschreiben.

III. In Missa coram Sanctissimo.

1. Es ist ein Fehler, wenn das Velum zum Segen nicht von weisser Farbe ist, — wenn man das Incensum kniend auflegt und benediciret, wo das Sanctissimum allein zu incensiren ist. Die Incensation soll in drei Ductus geformt werden.

2. Fehlerhaft ist es, das Ostensorium zu hoch oder zu tief zu halten, — neben demselben das Volk anzusehen, — ohne Würde die Benediction zu geben, oder gar am Ende mit dem Sanctissimum Verneigungen zu machen. Während des Segens hat der Gesang sammt Orgel zu schweigen. Es ist Andachtstörung, wenn die Knaben mit zu vielen Glückleins lärmern.

3. Es ist ein Fehler, nach dem Staffeigelbete in Plano zu genuflectiren. Die Commem. Sanctissimi ist in Festis

I. et II. clas., wenn keine Comm. vorgeschrieben ist, cum Oratione Festi sub una conclusione, — an Festen minderen Ranges, wenn keine Comm. unter eigener Schlussformel, — so oft aber das Directorium auch in Festis I. et II. clas. Commemorationem vorschreibt, post omnes com. de praecepto — aber auch ante omnes com. a superioribus praeceptas zu nehmen.

4. Gegen die Rubrik ist es, das Lavabo nicht in Plano gegen den Altar gekehrt zu nehmen, — beim letzten Evang. s. Joannis den Altar zu bekreuzigen. (Dal. nasled.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Svitli Cesar Ferdinand so za cerkev v lokalii Morabic na Kočevskim 600 gold. milostivo podelili.

Iz Ljubljane. Od 19. do 23. so se v poslopji ljubljanske mladensnice (v Alojzjeviši) obhajale duhovne vaje za častljivo duhovstvo, pri katerih je bilo pričujočih 72 duhovnov iz vsih stopinj. Vodil jih je O. Rohmann iz Jezusove družbe, prevdarke (consideracije) pa so imeli Mil. knez in škof sami, in pomogli pri družih molitvah in branjih so alojzjanski gg. duhovni, maševali so vsak dan pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesam korar in vodja alojzjanski v. č. gosp. J. Volc. Ker v Alojzjeviši za vse ni bilo dosti prostora, je čez noč precej gospodov hodilo v veliko semenišče. Kdor koli spozná veliko dobroto duhovniga obnovenja in bolj mirniga in resniga prevdarka večnih resnic in pred vsim tehtnost poslednjiga cila in konca človekoviga, je zanesljivo serčno hvaležin Mil. škofu, v. č. g. vodniku in vsim, kateri so k napravi tega zveličavniga dela pripomogli. Ako so pa take vaje duhovstvu, ki takorekoč vedno svoje vaje ima, tolikanj dobre in zveličavne, bi bile svetnim ljudem ne manj privositi: „misijon, misijon ljudski!“ kličejo znotranje in zunanje ljudske potrebe. Pri ti reči ne velja nasprotno modrovanje, ker skušnja uči, de ljudski misijon čudeže dela v spreobračanju grešnikov, s kakorsnimi se zmiraj hujši napolnujejo mesta in vasi. Torej „misijon, misijon!“ kličejo mesta in vasi.

Iz Ljubljane. Z Gorenskiga, Dolenskiga in Notranjskiga smo zopet dobili veliko novih udov za bratovštino ss. Cirila in Metoda. Molitev ni brez sadú; zopet beremo, de je pet občin ali srenj v okrogu Somboru v Galiciji od greške v katoliško Cerkev prestopilo.

Iz Ljubljane. Darek pridni mladosti, podelil Andrej Praprotnik, učenik v Ljubljani. I. zvezek. Te nove bukvice obsegajo mnogotere povestice z mnogimi pesmicami vmes za majhne otročiče in so torej pripravne za šolske darila, zlasti ker so vse tvarine tako vravnane, de otročiče k lepimu in bogaboječimu življenju ravnajo. Obseg je: Predgovor; kako moramo moliti; pobožni otročiči; molitev; radovedni otrok; dobra šola; srečni otroci; neenaka brata; nevedna Lucija; šolska preskušnja; na polji; Metka in rožica; moli in delaj; delavnost; na planini; mizar; kaj je pravo; dobre misli; ptičje gnjezdo; zjutranjice; kako z živalmi ravnati; mladenčeve sanje; sirota; zdihljeji zapuštenih otrok; Bog skerbi za nedolžne; dnevnik; zlate bukvice; leto. Ker je ta zvezek prvi, torej upamo, de bo še dosti lepiga in koristniga v čedno kersansko odrejo slovenske mladosti nasledvalo iz marljive roke gosp. Andreja Praprotnika.

V ljubljanski spodnji rečnici letasnji letnik skazuje 137 učencov: 87 Slovincov, 45 Nemcov, 5 Italijanov; zunaj I so vsi katoličanje. Kakor gimnazialni, tako ima tudi realni letnik slovenski voden spis, namreč: „Glasoslovje slovenskiga jezika,“ ktero je vmes s staroslovensino v cirilici pojasnovano. Ta nauk uči, kateri in kako so glasovi slovensine in po katerih pravilih jih slovenski narod veže in strinja, de je vse besedje gibčno in prijetno ter lahko izrekljivo. Spis ima namen, zlasti slovenski mladeži pripomeči, de se slovensine stalniši in korenito uči in de se

ji ljubezen do miliga in prelepiga materniga jezika in naroda slovenskiga vnéma in budí. Spisavec je gosp. Antou Lésar, učitelj veroznanstva in slovensine.

Z Gorenskiga, 11. vel. serp. (Konec.) — Pred vsim čast našima gg. duhovnima pastirjema: z veliko marljivostjo sta pripravljala otročiče na prihod sv. Duha s podukam, z očiševanjem v zakramentih sv. pokore in sv. Rešnjiga Telesa. O željno pričakovanim dnevu 7. vel. serpanu popoldan ob 5 šolska mladina s svojo belo-svilnato zastavo, praznično oblečena in z zelenimi vejami v rokah pričakuje Vikšiga pastirja ob zalem slavoloku, ki je postavljen pri vhodu v terg ter nosi na velikanskih stebreh zraven nadpastirskih znamenj slovenski pozdrav:

Pozdravljenje! Božji mir!
Bo naj Tebi, Vikš' pastir!

Mogočni strel od Selc in vbrano zvonenje naznanuje odhod Njih Milosti od tam; strel naših možnerjev odgovori in nese Nadpastirju dalječ doli po dolini naših serc ljubljani pozdrav nasprot. Kolikor bližej so knez in škof s svojim obilnim spremstvom naši fari, toliko gostejše se odmeva od gorá bobnenje možnarjev; zvonovi naše farne in podružne cerkve se harmoniško oglasijo. Ko se Mil. vikš' pastir pripeljejo, šolska mladina in druga obilna množica pade na kolena in sprejme škofov blagoslov. — Pot skozi spodnje Železnike, po kateri so se Mili nadpastir peljali, je bila ozališana tako, kakor gotovo še nikdar ne, kar Železnike stojé. Cesto so obdajali neštevilni mlajčki, višji in nižji, veliko njih z razno-barvnimi zastavami ozaljšani; trije slavoloki so prepregali cesto, ljudstvo vse na kolenih, k temu pa gromoviti strel in vbrano priterkovanje od dveh cerkvá, res, vse pripravno, privabiti solzice veselja v oči pričujočih. V sredi terga pred cerkvijo je povzdigoval visoko gori v zrak šibki mlaj svojo zeleno glavico, se višje nad njo pa je igral, bi rekel, v znamenje veselja, pohlevni vetrič z veliko rudeče-belo zastavo, sukaje jo zdaj sem zdaj tje. Blizo cerkveniga vhoda so stale zopet velike in krasne slavilne vrata z nadpisi. Od spredej:

„Z veseljem sprejetimu knezo-škofu Jerneju.“

Od zadej pa:

„Zvestimu Pastirju — zvesto vdane ovčice.“

Spremljani od našiga verliga gosp. okr. predstojnika Höffern-a, stopijo Mil. škof iz kočije ter se podajo, od 4 cerkvenih zastav (bandere) obdani, v posebno lepo opravljeno cerkev, v kateri se je poleg mnogih cvetic in zelenja kakih 130 svitlih lučic blišalo. Na cerkvenih vratih jih sprejmejo naš ljubi gosp. Oče ter jih spremijo do lepe klečnice pred veliki altar, kjer se Milostlivi gospod v pobožno molitev zamaknejo. Zvonenje in strel potihne. Po molitvi, ko gredo iz cerkve, se zopet zvonovi oglasijo, možnarji germé, neštevilna množica pa spremlja Miliga nadpastirja prot duhovski hiši, nad ktere vhadom je bil razpet zal zelen venec. Takaj ljudstvo še enkrat poklekne, sprejet sv. blagoslov.

Obiskali so kmalo po prihodu, spremljani od našiga ljubljeniga gosp. dekana Fr. Kramarja, farno pokopalise in ondotno lepo cerkev, ki so vso znotraj in zunaj pregledali, na križih po grobeh napise brali, se prijazno z ljudmi pomenkovali, potem pa se podali v zgornje Železnike do konec terga. Vse ljudstvo je bilo veselja prevzeto, ko so škof z njimi tolikanj prijazni bili.

V jutro 8. vel. serp. nas zgodaj iz spanja zbudi vbrano trijančenje k angelovimu česenju, kmalo potem so se začele sv. maše. Nebo je bilo jasno ko ribje oko, ljudstva je čezdalje več skupaj dohajalo. Ob 8. se oglesi veliki zvon, vabi in naznanuje veliko slovesnost za 9. uro. Od dveh strani zabučí ob devetih velikanski strel, zvonovi zapojó in v lepi procesii pripeljejo velikiga mašnika v cerkev, kjer so narpoprej maševali in potem začeli deliti zakrament sv. birmé. Akoravno je bilo mnogo mnogo ljudstva iz raznih fará nazočih in velika guječa, moremo vender v posebno čast ljudi reči, de se je pobožnost v tako lepem redu, tako

tibo in mirno opravljala, kakor se je le želeti zamoglo. Kmalu po birmi, ki je ob 11 minula, so počastili Milostljivi knez tudi šolo ter jo obiskali. Njih milo in ljubeznjivo obnašanje do otročičev jih bo pri njih v nevgasljivim spominu ohranilo, kakor nekdanjiga škofa Avguština.

Popoldan okol 4. ure so naš slavni Gospod zopet zapustili v enacih slovesnostih kakor o prihodu. Napis na slavoloku se je bil spremenil, in kar se je na njem bralo, zakličemo še enkrat v imenu cele fare ter ginjeno rečemo:

Z Bogam! vedno srečno hodi.

Čedo svojo v svet' raj vodi! —

Rodoljub Podratitovski.

S Sél, 18. vel. travna. — Ravno sim prebral v Danici posvečevanje nove cerkve na Sélh. Rad bi bil vidil, da bi bili v tem popisu bolj natanko določeni tisti preblagi dobrotniki, ki so k zidanju te cerkve z denarji posebno pripomogli. — Naj tedej jaz povém, da Nji Veličanstvi preavitli cesar Ferdinand in cesarica Marijana sta prvič 1000 gold. star. dn. milostljivo podarila, in cesar Ferdinand so pozneje še k notranjemu olepšanju poslali 400 gold. nov. dn.; — Njih Veličanstvo cesarica Karolina Avgusta so 300 gold. star. dn. dobrotljivo podelili; — prečastiti gospod Janez Nep. Šlaker, častni korar, vitez reda Franciška Jožefa, šolski svetovavec itd., so bili tudi posebin dobrotnik tej cerkvi, — poslali so iz lastniga nagiba 170 gold. ravno ob času, ko je bilo veliko plačevanja, dnarja pa kar čisto nič ne. — Tem preblagim dobrotnikom, pa tudi drugim, ki so k zidanju ali z dnarji al drugač pripomogli, se jaz v imenu vsih Selanov prav priserčno zahvalim, Gospod Bog pa Jim vse té dobrote sto in stokrat poverni! V ta namen bomo tudi svoje ljube dobrotnike v novi cerkvi Bogu priporočali. — Res, veliko se je pri tej cerkvi z Božjo in dobrih ljudi pomočjo v kratkim časi storilo, — ne samo cerkev je nova, ampak tudi dva zvana, ki skupej 2490 funtov tehtata, veliki altar, prižnica, križev pot, in več družih manjih reči; res je pa tudi, da že na dozdej dodelanim še težek jarem dolga sloni, in ne bo mogoče še družih, tolikanj potrebnih reči, kakor postavim stranskih altarjev, orgelj itd. omisliti, ako nam Bog tudi še za naprej posebnih dobrotnikov k podpori te nove cerkve ne obudi. — Če bi torej kak dobrotnik premogel in blagovolil še kak goldinar za to potrebno cerkev darovati, ga bo gotovo prav dobro obernel, in ne homo pozabili v novi cerkvi za njegov časn in večni blagor moliti. Z Bogam!

Blaž Artel.

Iz stare Loke. Kdor je kdej hodil iz Loke v Kranj, bo gotovo poterdil, da ta kraj s svojo okolico je eden nar lepših in nar prijetniših na Krajskim. Skor dve uri hodá sledijo lepo redovno postavljene vasi nepretergano ena za drugo prek ceste. Kakor so pa vasi v lepi verstí poredama, tako tudi njih pobištva sploh; — ne kakor je sicer navada po vaseh — vse hiše na kupu, ampak vsaka za-se v sredi zeleniga s sadovitim drevjem nenavadno bogato obsajeniga vertiča; tako de se v daljnem pogledu kakor gost log sadniga drevja čez pobištva omenjenih vasi razprostira. — Blizo zadej se vzdiguje v enaki dolgosti čern gojzd, in spredej pa široko ravno Sorsko polje, čez katero se prezal pogled v daljavi več ur proti belim snežnikom odpéra.

Če greš, ljubi bravec, po imenovani cesti, boš prišel do cerkvice sv. Duha, ki je pol ure od Loke. Stopi vanjo! — ne boš se kesal, zakaj tako prijazne in zalo olikane cerkvice ne boš kmalo dobil na deželi. Bila je p. l. skor popolnoma na novo v bizantinskim zlogu prezidana, lepo zmalana in pred kratkim z izverstno izdelanimi altarji ozaljšana, de je bolj podobna mestni cerkvi, kot cerkvi na kmetih. Zlasti bi svetvali gg. duhovnam, kateri bi kdej enake nove naprave pri cerkvah namerjali, če jim je priložno, naj zanimivo cerkvice ogledajo; — tudi moramo malarja, Janeza Gasarja iz Dupljan, in altarskiga mojstra, dobro znaniga g. Tomca, vsim sploh prav krepko priporočiti.

Dalje gledé zagledaš skor v sredi ravno obrisane oko-

lice tikama pod gojzdam na prijazni visavici, kot krono tega prijetniga in zaliga kraja, veličastno romarsko cerkev M. B. v Černgrobu, ki kakih 4000 ljudi lahko obseže. Zidana je v starogotiskim zlogu, prej ko ne, že okoli desetiga stoletja. Njen veličansk stolp je na Krajskim med vsimi zvoniki nar bolj junak; obsega namreč razun 4 zidov, kterih slehern je spodej čez 2 sežnja debel, □ 16° 4' notranje svitlobe; in je do 33° visok.

Kdor je to cerkev pred 15 leti vidil, in pa zdaj, — bo rad poterdil, de zares ni skor več poprejnji podobna v svoji notranji pa tudi zunanji obliki. Prečastiti gosp. dekan Franc Kramar v stari Loki so pri ti cerkvi zares čuda veliko storili. Preobširno bi bilo popisovati, koliko de so ta naš občespostovani in ljubjeni gospod ne le pri prej omenjeni podružnici sv. Duha, ampak tudi pri vsih družih, kterih nektere so popolnoma spremenjene, — zlasti pa pri černgrobski cerkvi napravili in preuredili (zgolj vvod za zidanje matere farne cerkve, katero, če Bog dá, vkljub mnogim opoveram ni več v daljni prihodnosti.) Omenim pa tukaj le dveh cerkvá zato, ker ste priložnost bile, de smo pred kratkim zaporedama dve posebne slovesnosti obhajali; namreč blagoslovljenje altarjev pri sv. Duhu, in kar je še znamenitniši, posvečevanje treh novih černgrobskih zvonov, kterih nar manjši tehta 550 funtov, drugi 1259 funtov, tretji pa 1992 funtov. — Četerti veliki (vilit l. 1807, in 3570 funtov težak) zavoljo veličastno-miliga, sreberno-živiga glasú deleč okoli znan, je še prejšnji ostal; — in glej, dobil je zdaj, potem ko se je eden poprejšnjih 355 let starih malih ubil, namesto dveh, tri nove tovarše, ki se z njim v soglasji tako prelubeznjivo in sladkomilo vjemajo, de enaciga sočutja, kot ga ti ginljivi glasovi budé, tudi živa godba oživiti ne more. Čast in poštenje gosp. Samasatu za izverstno doveršeno delo! Izšlo se mu je v resnici po njegovi besedi, ki je terdil, de na vsim Gorenskim in še dalje drugej okrog tako ljubeznjiviga v soglasji vbraniža zvonjenja ne bo. —

Kot posebna znamenitost černgrobskih zvonov bo pa prihodnjim rodovam ostala ta, de so bili pri ravno ti cerkvi posvečeni. Naš premilostni škof in svitli knez Jernej so se 6. dan t. m. celo po hudi vročini do imenovane cerkve potrudili, od tukajšnje duhovšine spremljani. Ljudstva je toliko zbraniga čakalo, de je bil ves hrib okoli cerkve tesno s ljudmi napolnjen, ker na deželi je tako sveto opravilo zares silno nenavadna in posebna reč, — pa tudi želja jih je pripeljala, zaslišati nove glasove, ki so takrat o prihodu preblaziga vikšiga pastirja pod ovenčanim šoto-ram v prvič radostno zadonéli, med tem ko je možnarjev grom deleč okrog po široki planjavi veselo slovesnost nazvanoval. — Koj po opravljenim blagoslovljevanji so bili zvonovi v pričo neštevilnih gledovcov potegnjeni v zvonik; — in veliki Šmaren so pervikrat slovesno k Božji službi vabiti začeli. Akoravno se navadno o slehernim Mariinim prazniku, kakor tudi o Binkoštih, velika množica ljudi iz bližnjih in daljnih fará tukej zbére, ker ljudje sploh radi sem hodijo, so vender ta dan še s toliko večim veseljem in v obilnišim številu prišli, in gotovo je slehernimu serce veselja igralo, ko so novi godci z visocih lin sladkomilo novo vižo veličastno zapeli.

V vedin spomin take redke slovesnosti se bo v cerkvi velika tabla obesila, na katero bo ta dogodba popisana, in pristavljene bodo tudi imena vsih, ki so se pri darovih za zvonove bolj obilno obnesli. S to priliko opomnimo vse, ktere-koli, zlasti bolj oddaljene prijatle černgrobske cerkve in Marije Device, de imajo še zmeraj čas in priložnost, prihodnjim rodovam v spomin, svoje imena na omenjeno tablo pripisati dati; — še na bolj veliko in častitljivo tablo — z zlatimi čerkami pa jih bo zapisal Bog v bukvah življenja. —

Res, — blažena blažena slovenska dežela! — ti imaš še zmeraj praviga duhá za Božjo čast, za lepoto hiše Božje,

med družim zlasti za lepo zvenenje. V tem, ko se po družih deželah sv. vera, bi djal, s silo zatéra, cerkve oskrnujejo in ropajo, pa ti tempeljne Gospodu postavljaš, in veličastno lepotiš! — zares trikrat blažena slovenska dežela!

M. Vesel.

Iz Krašnje. Ozri se okoli po Slovenskim, in zvedil boš, da je do leta 1848 ptuj živelj gospodoval v šolah na deželi; zvedil boš pa tudi, da gospoduje ta čudni sosed še zmeraj sem ter tje nekoliko preveč; zvedil boš, da je on še zmeraj gospod po mestih in terjih v zglednih šolah in na gimnazii, in da gospoduje in se šopiri, kakor da bi res ves domač, slovenščina pa ptujka ali k večimu gostja bila, vùn in vùn po svoji stari navadi v pisarnicah. Ker je pa temu enkrat tako, se pa vender, kakor mislimo, vprašati po sadu sme, ki je med takimi razmerami slovenskimu narodu dozorel. Ne dvomimo, da so imeli ti, ki so ptuji živelj med narod slovenski vpeljali, svoje, in po svojih mislih tudi za nas Slovence dobre namene. Ali so pa s tem res kaj takiga dosegli, kar so si domišljevali, kar bi bilo narodu in državi v korist in prid? Se niso morde v svojih mislih zmotili in goljufali? Kakšni je pač sad, ki je dozorel iz takih razmer? Poglejmo! Šole na deželi v primeri k temu, kar bi bile biti imele, bile so pred letam 1848 le bolj mučiteljce mladosti, bile so mlativnice prazne slame in rešetavnice plev; malo le je bilo zernja otrokam najti, in še to je bilo slabo in snetjavo. Otroci v takih šolah se niso naučili ne nemškiga ne slovenskiga jezika, niso znali ne tega, ne uniga, mlatili so prazno slamo, nabirali si pleve, in staršem, ki niso vidili nikakoršniga zdatniga sadu, bila je šola, skoraj bi rekel, zoperna in le naprava, ki jim je stroške množila, koristila pa malo ali nič. Glej tukaj sad ptujiga življa: Prazni, nerodoviti trudi in pristudba šol se mu pravi. — Izmed otrok na deželi jih vsako leto nekoliko gre v mesto, da bi se v tamošnjih šolah kaj več ali za dom izučili, ali pa s pomočjo viših vednost si, kakor pravijo, pomagali k ložjemu in boljšemu kruhu. Ti, ki so šole doveršivši doma ostajali, so prišli poprej, ko je slovenščina v šolah še popolnoma ptujka bila, navadno nazaj na dom, pa govorili so neko mešanico, ki ni bila ne nemško ne slovensko, z njo so pačili oboji jezik, in mešanica ta je bila, koja jim je vdihovala duha, ki jim je mamil narodno zavednost, v Nemce pa jih vender prestvaril ni, temuč zamedel jih je v neki stan, s katerim niso bili ne eno ne drugo, bili so pravi matopirji, pol ptica, pol miši, brez blaziga narodniga čutja, zato pa tudi pogosto neprijatelji naroda in nepripravni za pospeševanje ljudske narodne izobraženosti in omike. Glej, to je sad zatéranja slovenščine in prevladovanja ptujiga življa: Zguba narodniga čutja, pačenje jezikov, in narodu neprijazno polovićarstvo, so imena njegove. — Jih pa njih več, ki v šolo hodijo, doma ostane, jih je spet mladencev veliko, ki hrepené po viših vednostih, ter z njih pomočjo h kruhu priti želé. Taki, izobraženi na ptuji podlagi, z mnogimi vedami v glavi, pa brez pravilne znanosti svojiga materniga jezika, navzeli so se pred letam 1848 duha, od kteriga peljani se niso več zavedli Slovence, pogledovali so zaničljivo na narod ko narod, ter postali, sami ne prav vedivši, kdaj in kako, neprijatelji, nasprotniki in tlačivci svojiga lastniga naroda. In glej, to je spet nov sad zatéranja narodnosti: tlačivno zaničevanje narodniga življa mu je ime. Da je zdaj marsikaj drugače, je narodna zavednost, ki se je med nami vnemati jela, tega veselí vzrok. — Slovenec ljubi svoj jezik, bolj ko boš zato v duhu slovenskim in domače z njim govoril, raji te bo poslušal, bolj ti zaupal. Zato pa tudi navadno ne stavi posebniga zaupanja v gosposko sukno in, če ni drugači, počehljal se bode trikrat poprej za usesmi, preden se bo enkrat podkrižal na list, ki je pisan v ptujem, njemu nerazumljivim jeziku. Slovence ljubi svoj jezik, pa ga tudi mišuje, ker vidi, kako malo da velja, kako da v pisarnicah vse, tudi to, kar njega samiga osebno tiče, na čimur mu je posebno

ležeče, v nerazumljivim jeziku pisano dobiva, in da se celó poziv pred gosposko v ptujščini glasi. Takošno ravnanje pa množí nezaupnost do gosposke, zmanjšuje spoštovanje ter pase sumljivost in strah, tedej reči, ki jih zavoljo občniga blagra nikakor ni vošiti. In glej, to je spet drug, nov, nikakor ne vesel sad zatéranja narodniga razcvetanja. — Ako je slovenščina v javnim djanji in ravnanji ptujka, ali k večimu gostja na zemlji slovenski, potem pa mora tudi zaostajati omika in napredvanje naroda slovenskiga. Priprosti Slovenec vidi, da mu je slovenščine le v cerkvi, doma pri vsakdanjih opravilih in pri pečanji z neomikanimi Slovenci potreba, sicer pa, da s svojim maternim jezikom ali težko, ali pa še celó ne shaja; zato se mu temveč, ker je še zmeraj na preniski stopnji omike, čudno zdi, zakaj da bi se mogel učiti jezika, kteriga ediniga govori in meni, da ga zná; potreba taka mu ne gre v glavo, toraj mu tudi ni na čisti, pravilni slovenščini kaj ležeče, in vender je omika naroda le mogoča na podlagi in s pomočjo jezika, ki ga narod govori, in pravilno zná. Z jezikom, ki ga narod ne razume, ne boš naroda nikoli in nikoli izobrazil, ali pa, si li v stanu, slepimu barve pojasniti? Zatéraj narodni jezik, ne prepusti mu, obraziti in likati se po svojim, krati mu pravice njegove, in upihnil si narodu dušo omike. — Glej tedaj tukaj zaporedama razni sad, ki dozori iz krivičniga zatéranja narodnosti naše in vsake, in veseli se ga, če se ga moreš, ako ti serce blago v persih polje!

V Vremah. 24. vel. serp. K. — Hvala Bogu! bolezen nas je začela zapusati, ker je vročina nekoliko odjenjala. Sušo hudo smo imeli do 21. t. m., koja je letas veliko romarjev k Materi Božji v Vremah 15. pripeljala. Serce je mogla človeku presuniti zlasti procesija Senožečanov 17. t. m., ktero so mnogospoštovani v. č. g. fajmošter J. Pašič čez hrib Gaberk k Materi Božji dežja sprostit peljali. Od vsih krajev na Gaberk so ljudje vrelí k procesiji. Ko jih zagledamo s križem in banderi čez hrib se pomikati, jim gremo Vremčani naproti. Pod hribom se ustavimo; vidil sim nekterim solze v očeh migljati, ko so memo nas šli. Ko smo se jeli verstiti, se mi je zdelo, kakor de bi vidil vojsake na vojsko se spravljati. Ko pridemo do podružnice sv. Lavrencija, sim tam maševal, po sv. maši smo šli s procesijo k Materi Božji v prezalo vremsko dolino; tukej so v. č. fajmošter J. Pašič maševali in so kratek nagovor imeli, popoldan smo imeli litanije, in Senožečani so se nato s procesijo nazaj vernili. Bilo je tisti dan blizo 2.000 ljudi skupaj. — 20. t. m. smo pa Vremčani imeli procesijo k Materi Božji v Kočiče (v teržaški škofii), dve ur od nas. Ko pridemo do št. Kocijana, se nam ondotni ljudje s svojim duhovnam perdužijo. Ko pridemo čez hrib vidimo veliko tjudi s križem in banderi, ki so nam naproti šli s svojim duhovnim Rodiške fare. Marsiktera ginljiva solza se je tudi tukej uternila. Združeni gremo na hribček Matere Božje v Kočičah. Cerkvica majhna je bila znotraj natlačena in zunaj vsa obdana, ker od daljnih krajev so bili ljudje na Božjo pot prišli. Po moji sv. maši s primernim govorom in po litanijah so se ljudje vernili s procesijo nazaj. Imeli smo vsi upanje, de bomo od Boga na prošnjo Matere Božje uslišani, in res — precej drugi dan opoldne je začelo po malim deževati in je deževalo tudi po noči; ali naša burja je bila precej za dežjem in nam ga je drugi dan odpodila. Upamo pa k Bogu po prošnji Matere Božje, de bomo kmalo zlo zaželeni dežek zopet dobili. Z Bogam!

Od isterske meje. Njih Veličanstvo so za 7., 12. in 17. prihodnjiga mesca kimovec drugo volitev poslancev za isterski deželni zbor ukazali. — Nadjamo se, ko bi kdo omenjene tri številke v lotrijo stavil in jih zadel, de bi skorej težko brez kake serčne ginljivosti ostal in se vender nekoliko srečniga cenil, rečemo pa, de bi bili isterski Slovani še čuda in čuda bolj srečni, ako bi se oversila ta volitev po Božji volji in pa po želji pravičnih volicev. — Slišali smo nekđaj, de je neki mozak, vprašan, kaki de bi

mogli moze biti, de bi se zaupljivo za srenjske sprednike zamogli voliti, odgovor dal: „Taki, ki se ne vedoč sami časté.“ — In ker pričujoči zapopadka teh besedi ne umejo, jim dalje beseduje: „Pojdite na polje, in kjer bote nar boljše obdelano njivo najšli, poprašajte, kdo de je njen gospodar? — Pojdite v cerkev, in če vidite moža, ki ga nobeno nedeljo in pa praznik v cerkvi ne pogrešate, poprašajte, kdo de je? — in zagotovim vas, de bote zvedili, de sta oba, to je, pridni gospodar njive in pa pobožni kristjan ena in tista oseba — in takiga volite. Zakaj prepričali se bote, de tisti, ki tako pridno za obdelovanje svojih obéh njiv, to je, serčne in zemeljske skerbi, tudi za srenjsko dobro zvesto skerbel bo. Zaterdim vam pa še to, varujte se klepetacev, ali takih, ki dosti besedujejo vsakimu dober svet dajati se prederznejšo, sami sebi pa svetvati ne zamorejo.“ Dragi isterski Slovani! vi ste zunaj maliga številca sploh katoličani, in hvala Bogu! tudi dobri katoličani; vzemite si k sercu svet, ki ga vam zdaj vaš prijatelj podaja: Volite omenjene tri dni za svoje poslance razumne in pobožne možake, tako izmed gospode kakor izmed kmetov, zakaj dobro umejte, de se vam v prihodnjim zboru ne le samo pravica zastran vašiga častitiga materniga jezika dati in dokončati more, temuč de bodo izmed teh poslancev nekteri tudi za dunajski ali bečki zbor se volili, in de posebno ti-le morajo moze biti, ki imajo serce vneto, ne le samo za vaše deželjske potrebe, ampak tudi za vašo sveto vero; zakaj povedati se vam mora odkritoserčno, de se znajdejo med dunajskimi poslanci tudi take osebe, ki se sicer katoličane zovejo, pa toliko to sveto katoličanstvo cenijo, kolikor zgrabljivi volkovi krotkost nedolžniga jagujeta. Zato pa, dragi slovanski bratje! preden de volitve začnete, prosite Boga, de bi vas razsvetil, de bi za poslance može po njegovi volji in pa po svoji potrebi volili, zakaj brez Boga bi bilo vse vaše prizadevanje zastojnsko in prazno, ali kratko rečeno, vi bi spet, ko pri vaši zadnji nesrečni volitvi, samo le — babilonski turn — zidali. (Konec nastl.)

Iz Gorice, 22. vel. serp. — Dans ob 5tih zjutrej je bila procesija od velike cerkve do Kostanjevice, prosit Gospod Boga potrebniga dežja. Vdeležilo se je te pobožnosti mnogo vernikov: sila kola lomi. Ali še pred našo procesijo se nas je Bog vsmilil, ker nam je sinoči in ponoči saj toliko dežja poslal, da je zemlja za nekoliko dnevov oškropljena in sopar in zrak dobro ohlajen. Upati smemo, da za letas ne bomo več vročine in velike suše terpeli.

2. prihodnjiga mesca kim. se bodo duhovne vaje za duhovstvo (eksercicije) začele, in sicer v talijanskem jeziku. Vodil jih bo č. g. O. Sagrini, iz Jezusove družbe.

Še nekaj v priklado. „Ne véste ne ure ne dneva!“ Neka gospá gre ta teden ogledovat fabrike v bližnjih Stračicah. Pridsa do nekiga stroja se s svojo krinolino premalo varuje, ali marveč v tesnem kraju premalo prostora ima, tako da jo stroj hitro kot blisk za seboj zasuká in na vse strani razčerteti. Da se Bogu smili! je bila krinolina (oblačilo napúha) že marsikaki ženski v dušni in telesni pogubljej. In vender nespremišljene ženske mislijo, če krinoline nimajo, da so nič vredne cape pred svetom. Malik „napuh“ ima ob vsakim času svoje posebne obleke in noše, ki so bolj ali manj smešne, več ali manj pohujstljive. Krinoline, ti napihnjeni svinjski mehurji, saj kej dosti spóstljivi niso. Kdaj se bojo norice zmordrile? J. F.

Razgled po keršanskim svetu.

Dunajska rokodelska družba se dobro počuti, odkar ji je ondotno mestno svetovavstvo svojo (300 gold.) pomoč odreklo; neki dobronik s Štajerskiga je verlim družetam poslal 100 gold., drugi dobroniki 130 gold., zbirke v „W. Sonntagbl.“ znesejo že 596 gold., več gospodov duhovskih in svetnih je pristopilo k družbi kakor častni udje,

ki bodo vsako leto odločen znesek plačevali. — Dunajsko mestno svetovavstvo pa ni edino na svetu v svojim viteškim liberalizmu; tudi mestni svet v Kolonii ali Kolinu za njim blačá. Ko je bil namreč ondotni ogleda mestnih šol generalvikarijo pustil, je nekdo v mestnim svezovavstvu predlog storil, de naj se svetni šolski ogleda izvoli in v skritim zboru so s 36 zoper 23 glasov sklenili, vlado prositi, de naj bi se pri ti službi ne oziralo izločno le na duhovske kandidate. K sreči pa je vikári župan mož boljšiga liberalizma in ga ni volja, drugimu kakor duhovnu tega tako tehtniga opravila zročiti.

V Pragi je pred nekimi tedni derhal rojila zoper jude. Kdo je tega kriv? „Pozor“ češki pravi: Pri judih v starim zakonu so o vesoljnim spravnim dnevu spušali kozla v pušavo, na kteriga so vse svoje grehe zgernili. Enako delajo naše dni naši sovražniki, samo s tem razločkom, de so si napravili dva kozla. In veste kdo sta ta grehonosca našiga časa? Eden je katoliška Cerkev, in drugi — Slovani, zlasti pa mi Čehi itd. „Tagesbote“, „Ostd. Post.“ „Presse“ (ki mora povsod zraven biti, kjer je kaj lažnjiviga in Antikristoviga) itd. so tisti nakladavci grehov na katoličane in Slovane.

Bernsko škofijstvo je velevalo, de naj se veroznanski nauki v maternim jeziku učijo.

V Kostnici se je mende zbral zbor, ki méni Husu spominek postaviti na mestu njegove smerti. Težka granitna skala pa bo nesrečnemu zaslepljencu Husu ravno tako malo pomogla k pokoju njegove duše, kakor malo milovanja vrednim zaslepljencam in slepivcam, kteri se katoličanam vkljub s tem pečajo. K miru pomaga le: resnico iskati, ne pa: resnico iz hude volje preganjati.

Po pruski Šlezii se obhajajo obilni ljudski misijoni. V Luptini, med Opavo in Ketrám, se je deset dni zaporedama po dvakrat moravsko in po enkrat nemško pridigalo. Znamenito pri tem misijonu je bilo, de je bil brat ondotniga fajmostra Ant. Rihtarskiga med misijonarji, drugi brat Joahim pa je ob koncu misijona novo mašo pel, in pridigal mu je njegov brat. O. Ignacij, iz Jezusove družbe, ter je v pridigi poslušavce Jezusa pri-serčno ljubiti spodbudoval. V nasledujim misijonu v Dinšlavi je četerti del protestantov, ki so se s katoličani vred obilno nahajali pri pridigah. V obéh krajih so se blezo prebivavci brez razločka svetih zakramentov vdeležili in tudi tuji Moravci so po 2 milji deleč prihajali. Potem so v Lisoticah skoz pet dni lanski misijon obnovljevali. Napovedani so za tekoče leto še drugi misijoni. (Hlas.)

Laško. Povračilo dostikrat počasi prihaja, pride pa zanesljivo; velikrat maševanje odlašá, poslednjič pa se vdere z vso grozo vred nad hudodelnika, pravi „Volksfrd.“ Ker-voločnik Cialdini je tega občutna priča. Njegova vojska je potolčena, narodova straža mu pokorsino odpoveduje, izdajstvo se gnjete do naj znotranjših prostorov njegoviga dvora itd. Kakor se on vojskuje, so se pred njim le divjaki vojskovali, in za naše olikano stoletje bo zmirej nezbrisljiva sramota, de se v imenu svobode mirne mesta z ognjem do tal razdevajo, ker so se zadolžile (češ) „hudodelstva“, de so svojim blagimu kralju zveste in svoje (lažnjive) „resenike“ kakor smertne sovražnike čertijo.

Gnusobe, kakorsne se na Laškim pod novo vlado gode, presejajo vso mero. V Sicilii je undan obhajalo ljudstvo neko procesijo v čast Marije Device „del Carmine“; ko pride procesija na terg „Porta Vicari“ je derhal muzikarje prisilila, de so — tebi nič — meni nič — mogli „Garibaldovo slavico“ igrati. Slava Garibaldu, slava republiku, se je razlegalo. — Tudi pripovedujejo laški listi, kako silo pridno Lahí Lahe „osrečujejo“, ter jih v boljši svet pošiljajo. O to so-ti osrečevavci ti Sardinci to! Zato jih tako hvalijo dunajski judovski in krivoverski listi. — Ako se pa na Laškim morijo človeške trupia, so po naših krajih fabrike, v kterih se vse bolj neusmiljeno

morifresnica, pravica, poštenost, katoliška vera, se morijo duše. Ta fabrika je zlasti Dunaj s svojim brezbožnim časništvom, tako, de prašajo, „če je Dunaj še katolišk?“ „Volksfreund“ opominja v 179. listu zlasti duhovstvo, de naj se tudi s svetiga mesta zoper hudobno in brezbožno časništvo vojskuje. To časništvo je Antikrist sedanjiga časa, zakaj judje ga imajo v rokah, ki so priseljeni sovražniki Kristusovi in sovražniki njegovih učencov. Ta antikrist lahko „denarje seje,“ ker ima toliko slepilno moč, de ga tudi „izvoljeni“ z denaram podpirajo. Vse je v judovskih rokah; pravijo tudi, de v nobeni ljubljanski gostarii ali kavarni nimajo poštenih listov „Volksfreunda,“ „Gegenwarti“ itd., ampak le judam in cerkvenim sovražnikom njih strup plačujejo!*) Kjer se ne spozná, de judje niso pripravni, občinskiga mnenja vladati, tam se ne spozná, kaj je narodam v blagor, kaj v škodo. Jud je iskal kristjanu škodovati, in bo iskal, dokler jud ostane. Iz zgodovine kersanstva zamore sleherni posneti, kdor ni gluhi in slepi, de jud ni pripraven, kristjanu sreče pospeševati, temveč, de je le njegova nesreča, in narod, kateri koli se judam pod noge da, si sam sebi jamo koplje. — Med drugim dunajskim gnojem posebno smerdi tudi „Hannsörgel;“ to nergasto ime se tudi pri nas včasih sliši, in se neki že delj časa prav potepinsko zaganja na cerkvene naprave in osebe. — Pred nekimi dnevi so zasliševale dunajske sodnije tri in dvajset mladih tatov — celo tatinsko derhal krog dvajsetletnih potepuhov, ki so se vsak večer pri neki kavani zbrali, se razdelili in na svoj „Geschäft“ hodili, kakor so rekli. Enako tatinsko delajo danajski brezbožni časniki, ki gredo na svoj „Geschäft,“ pa ne le po Dunaji, ampak po vsim cesarstvu in čez meje, in ljudem spoštovanje do Boga, do vere, do poglavarja sv. Cerkev, do duhovstva itd. kradejo, in za to tatvino se tudi še plačevati dajo. Mestni svet na Dunaji hoče tudi Cerkvi to ukrasti, kar ji je od Boga dano, namreč odrejo mladosti, hoče šolo od Cerkve ločiti. De iz tacih na veri okradenih se potem redijo tudi tatovi robe, tatovi denara itd., je očitna reč. Kakor pa brezbožno časništvo redi in goji derhalstvo ali potepinstvo (proletariat) v svoji lastni po višjih krogih, tako ga redi verska za nemarjenost in boječnost pred delam v nižjih stanovih in po kočah revšine in ubožnosti. Odirane polja krog mesta, mnoge pivnice, in marsikteri mestni vogali s svojimi postopaci, Mirje itd. so dostikrat živa priča te žalostne resnice. Tudi v takih rečeh pametna avtonomija ni odveč, de bi modri in skerbni možje, kakorsnih se ne manjka, kar brevi manu za pomočke poskerbeli, s kterimi se naj hitreje ustavi, kar je sicer dobrimu in zdravimu narodu v dušno in telesno kugo in nečast.

V devet cerkvah v Rimu se je proti koncu uniga mesca pričela devetdnevna pobožnost za popravo in spravo oskrunovanj, ktere so se po Laškim in se godijo. Pač potrebna je ta pobožnost pri tolikih gnjusobah, ki se počenjajo. V Sant-Angelo in Senjo so Piemončanje oropali cerkev in sv. Hostije iz ciborija izsuli. V okrajini Avelinski so piemonski vojaški častniki štirim duhovnam po petdeset palic s svojimi lastnimi rokami dali. V Soumi je ukazal Pinelli brez sodbe šest prebivavcov vstreliti; stari duhoven ga je za Božjo voljo prosil, de naj pusti jih spovedati: „se bodo spovedali pod zemljo!“ je bil odgovor iz ust trinogovih in na njegovo povelje je ležalo šest merličev! Zraven enacih dogodb se godijo strašni božji ropi z okrajami Božjih hiš po Laškim.

V Versailles-u je 2. t. m. umrl O. Ventura, teatinec in sloveč bogoslov in pridigar sedanjiga časa, ki se je mnogo pečal tudi s politiko v katoliškim pomenu. Na smertni postelji je po jaderniku sv. Očeta blagoslova prosil in ga je prejel. Verzaljski škof ga je v sv. olje djal. Umi-

rajoči je proti njemu roke stegnil in rekel: „Umerjem v ljubezni sv. Cerkev, v Vas Cerkev objamem.“

Greško. V tem, ko se katoliški redovi na Turškim brez zadržka razširjajo, morajo na Greškim vsaktero preganjanje terpeti, piše francoski list „Monde.“ Otok Sira ima 6.000 katoličanov, škofa, jezuite, šolske brate in sestre sv. Jožefa; otok Tinos ima škofa in 6 do 7.000 katoličanov; na otoku Santorin-u so Lazaristi in sestre sv. Vincencija Pavlana. V Atenah je veliki namestnik škofa iz Sire in opravlja duhovno pastirstvo po mestu in na okrog, kjer je veliko katoličanov. Sestre sv. Jožefa so imele v Atenah šolo za ubožne otroke in so pričele tudi odrejise za premožniši deržine; veči del tih učenk je bil iz greško-razkolniških deržin. Starši so otroke brez strahu sestram zaupovali, vlada pa jim je hotla dati vikšiga ogleda greškiga popa. Sestre so se temu ustavljale, in vlada je ukazala vsim vradnikom, ki so bili otroke v odrejise dali, de naj jih domú vzamejo. Vsled tega ukaza so mogle sestre tudi ubožne sirote odpraviti, ker so pomočke v njih odrejo nar več iz tega dobivale, kar so si pri plači bogatejših prihranile.

Katolišk list v Liverpoolu čisto zanesljivo naznauje, de se je angleška kraljica Viktorija v katoliško cerkev povernila. Kakor vesela je ta novica, se mora za zdaj vender le s previdnostjo sprejeti, pravi „Müch. Sonntagsbl.“

V Škocii se je v katoliško Cerkev vrnil protestanski škof dr. Forbes.

V Dublin-u je konec mesca roznika neki sloveč protestanski duhoven imel v velikim zboru ogovor, in je skazal, de naznanila protestanskih misijonskih družb od spreobračanj katoličanov po Irskim in Ameriki k protestanstvu so zgolj prazno ustenje, ki na to méri, v prid gospodov misijonarjev protestanskimu ljudstvu denar iz mošnjice mikati. Protestanski misijon med nejeverniki ni boljši. Do 8.000 misijonarjev, opravnikov, bibličnih delivcov in družih „služabnikov z besedo“ je, ki vsako leto veliko milijonov biblij in spiskov razdelijo; pri vsim tem je protestanstvo v poslednjih sto letih v Azii komej 100.000 spoznavavcov pridobilo, pa skorej vse zopet zgubilo. Morebiti bo dunajsko protestanstvo in judovstvo v verskim odboru več opravilo, ki je predložilo, de naj bo prisega za vse deržavljane enaka, tedaj za katoličane ravno taka, kakor za jude, ki evangelija ne spoznajo! Ravno to protestanstvo in judovstvo hoče, de bi Cerkev v srednjih in ljudskih solah zunaj kersanskiga nauka ne imela za nobeno reč besedice spregovoriti, in de bi tudi do bogoslovskih oddelkov na vseučilih škofje nič moči ali vpliva ne imeli! Prederznost in huda volja se pri takim djanji očitno kaže. Čimu bi neki bili škofu bogoslovci, ako bi z njimi nič ne imel zapovedati? Poslednji oddelik je bil v odboru s 6 glasovi zoper njih 5 zaveržen; pri prvim sta goreča škofa (Jirsik in Litvinovič) v manjšini ostala. Se bo vidilo, kaj bo deržavni zbor storil, take predloge pretresovaje? Levica, ki v vsih rečeh razcepkuje, razdvaja in podira, bo že tudi tukaj svoj bet vzdignila, sej veljá zoper katoliško Cerkev! Ti možje levicniki, ki so zunaj nekatoliških Nemcov že vse zdrazili in sperli, se vedejo kakor podpora cesarstva in vlade; tode vse také kaže, de bi Avstrija prav na slabih nogah stala, ako bi boljši podpore ne imela kot so možje levicniki. V tem, ko ima svitli cesar pregovor in glasilo: „viribus unitis“ (vse z edinostjo) so uni možje začeli mogočne zausnice dajati katoliški Cerkvi, ki je mati nar večiga dela Avstrijanov, ne privošijo Slovanam pravic, ki so v cesarskim pismu slovesno zagotovljene, ovirajo deželsko samostojnost, in sploh delajo, kakor bi imel en sam narod nad vsimi drugimi gospostvo in pravice imeti. Če se to pravi „ediniti“ in ne „razdirati,“ naj kdo drugi pové? „Spoštovanje katoličanstvu,

*) Taki gostivniki, ki svoje goste z enakimi časniki ostrupujejo, naj gledajo, kako se jim bo enkrat pri pravični sodbi godilo!

enaka pravica v djanji vsim narodom!“ te besedice bi bile steber neomahljiv katoliške Avstrije, bi napravile nezmerno veselje v milijonih src, ki bi v nekterih urah zidale, kar levčniki že nekaj tednov razdirajo.

Domače duhovne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

De se v grehe ne poverneš, premišljuj sodbo. Ne moreš reči, de ne boš umrl, ker dobro veš, de umreti boš mogel, ko bi tudi smert tajiti hotel; ravno tako ne moreš tajiti, de ne boš sojen, ker sodba je ravno tako gotova, kakor je smert neogibljiva. Ko bi tebe kak posvetin gospodar na svojo pristavo poslal, de mu tamkej vse leto pridno služi in delaj, in ob koncu leta po plačilo pridi, ako bo delo lepo doveršeno, ti pa bi vse leto imel z drugimi rečmi opraviti in ne z opravili svojiga gospoda: s kakošno vestjo bi pred svojiga gospodarja šel? Oh! bi rekel, če moj gospod zvé, kako nezvest sim mu bil, ne bo se mi dobro godilo; ne le de ne bom nič plačila dobil, še sodbi me bo zročil, ker sim ga okanil in vse v nemar pustil, kar mi je bilo zročeno! Pri Gospodu, ki te bo precej po smerti sodil, pa ne bo čisto nič tega pomislika, če tvojo zanikarnost vé ali ne, ker vâš, de On je vsegavedoč. Kaj se ti zdi, kaj bo, če si bil nezvest hlapec?

Nekiga mogočniga kralja je njegov brat vprašal, zakaj se z drugimi ljudmi ne veseli, še veseliga obraza ne pokaže, ko ga vender od vsih strani bogastvo, čast, veselje obdaja? Kralj da globoko jamo izkopati, reče na dnu velik oginj zažgati, posadi brata na truhljen na pol segnit stol nad jamo, ktere žrelo je ukazal napol zakriti. Okrog njega je postavil štiri ljudi s sulicami, kterih železne ojstrine so v njegov život merile in se ga že dotikale. Nad-nj je obešil prav oster meč na tenko nit. Pred-nj pa je veleva postaviti mizo z naj prijetnišimi jedmi, ga je obdal z godci in šaleži, ki so norce brili krog njega, in še marsiktere reči mu je dal, kar bi ga zamoglo veseliti. Brat se tresse, ves obledi in nobene reči se ne dotakne, kar koli je na mizi. Na to mu reče kralj: „Čimu si tako žalostin, ko imaš vse krog sebe, kar koli bi te moglo razveseliti.“ „Kako bom vesel, ker je toliko nevarnost okoli mene?“ odgovori revež ves prestrašen. Kralj pa mu na to reče: „Iz tvojiga lastniga spoznanja ti odgovorim na tvoje undanje vprašanje: ako se ti ne moreš veseliti, kakor sam praviš, zavolj nevarnost in britkosti, s katero te že sama telesna smert navdaja; kako se bom pa jest veselil, ki sim grešnik, ker je moja duša še v večji nevarnosti? Zakaj, pod menoj je neugasljiv oginj; sedim pa na truhljenim stolu, ki je moje telo. Pred seboj imam sulico: smert, za seboj sulice: pečenje vesti, ob desnici sulico srčce, ob levici sulico nesreče, in nad seboj meč sodbe božje.“

Kaj praviš k temu, kristjan?

Drobtine.

Stara laž, de bi bili papež Pij IX. 1848 bandera za vojsko zoper Avstrijo blagoslovili, morebiti še kje komu v glavi tiči. To laž je „Gegenwart“ v daljšim spisu popolnoma zavernila. Pravi pa med drugim: „Nikoli ni Pij IX. imel namena, zoper Avstrijo se vojskovati; le nar nesramniši laž zamore kaj taciga terditi, ne pa spricati. Ko so rimske kardela povelje dobile, na Pado odriniti, so šle zgolj zavoljo brambe papeške meje, ob kateri je bila takrat vojska med Avstrijo in Sardinjo. Vse, kar se je pa zoper to jasno povelje Njih svetosti zgodilo, je general Durando po svoji lastni volji storil, in zoper to so sveti Oče Pij IX. v treh nagovorih (alokucijah) upor postavili. Ko so to švicarske kardela zvedile, so orožje odložile. . . . tako tudi drugi.

„Crociati,“ in Durando so se z ostankam papeževih kardel prav čisto na lastno roko vojskovali.“ Bandera so pa kakor vladar svojih dežel papež, po ravno tem spisu, pač blagoslovili, tode nikoli ne za vojsko zoper Avstrijo.

Komu je kaj mar?

Zastran tako imenovane „kompetencije“ ali oblastnosti je poslanec Rieger vsiga premislika vredne besede 19. u. m. govoril, ter rekel med drugim: „Red vesoljniga svetá, bi djal, stoji na tem, de vse skozi svojimu poklicu zado- stuje in svoje poslanje (nalogo) spolnuje; na tem je zastavljena občinska družba, de si nihče oblastnosti družiga ne prilastuje. Kako bi bilo n. p. s Cerkvijo, ako bi hotel kak kaplan papeško bulo razpisati, ali ko bi se vodnik nekterih vojakov prederznil vso vojsko komandirati. Pa tudi tako bi zmešnjava ne bila manjši, ko bi vojskovodja hotel pri bolnim vojaku službo zdravnikovo opravljati, ali pa ko bi v oblast vojaškiga duhovna segel ter hotel spovedovati in odvezo dajati.“ — Ta nauk naj bi si judovski in krivo- verski časniki za ušesa zapisali, ter pomnili, de je ravno tako nespodobno njim, katoliško Cerkev in njene naredbe vravnovati; trikrat nespodobniši, in silo prederzno, de več ne rečemo, je pa dopisovavcem, enake reči v take liste pošiljati, cerkvene vikši služabnike, ki se v svojim djanji ravnajo po cerkvenih postavah in ne po svoji volji, po Cerkvi neprijaznih listih pikati in černiti! Ni li to gerdo? In če se tudi v kaki reči kdo prenagli (kdo se neki noben- krat ne?), kaj je to Cerkvi sovražnim listam mar? Bomo li pri njih pravice iskali? Ali ni že sv. Pavel vernikov opominjal, de naj svojih razporov še pred gosposko ne no- sijo, ki je neverska bila?

Duhovske zadere.

V ljubljanski škofii. Breznuška fara je po- deljena gosp. Lovrencu Pintarju, fa jm. na Zalim logu; Zalilog je torej 23. razpisan. — Gosp. Fr. Draksterju, fajm. pri sv. Križu pri Teržiču, je dodeljeno privoljenje, v pokoj se podati; fara pri sv. Križu je torej 5. t. m. raz- pisana. Umerl je 21. t. m. gosp. Janez Zaverl, eks- pozit v Bevkah. R. I. P.

V lavantijski škofii. Umerla sta: Čast. gosp. Mih. Plaskan, dek. v Ksaverji in duhovni svetnik, 7. t. m.; — prečast. gosp. Kašpar Albrecht, infulirani stoljni dekan itd. v Mariboru, 13. t. m. R. I. P.!

V teržaški škofii je umerl gosp. Anton Ban, fajmošter v Boljuncu. R. I. P.!

Sv. birmo bodo ljublj. Mil. knez in škof na Goren- skim po naslednjim redu delili:

1. kimovca v Kranji; 2. v Cirklah; 3. v Teržiču; 4. v Radolici; 5. na Jesenicah; 6. v Kranjski gori; 7. v Gor- jah; 8. v boh. Bistrici.

25. t. m. so Njih Milost na Dolih cerkev posveče- vali in ravno tisti dan so ondi 163 otrók birmali.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon: Iz Škocijana 4 gold.; — iz Teržiča brat. den. 12 gold.; — iz smledniške fare 3 osebe 3 gold. st. dn.; — v. č. g. J. H—r. 1 gold.; — iz Mokronoga 3 gold.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. L. H.: Hvala za naznanilo! — G. Ant. M. v O.: Zastran Danice smo pri založništvu opravili in upamo, de so se Vam listi doposlali. — V. č. g. K.: Drugo drujkrat, ker je dopis že pozno dospél. — G. L. R. v D.: Čim prije vzmožnemo. — G. M.: Hvaležno prejeli.